

Pedagógus-továbbképzési standard
Hagyományos tanfolyami továbbképzés

A produktum elkészítésében résztvevő szakértők

Pedagógus továbbképző szakember (tanfolyami)

Kristóf Lajosné

Pedagógus továbbképzési programfejlesztő (tanfolyami)

Cseh Györgyi

Pedagógus továbbképző szakember (tanfolyami)

Tóth László

2015. november 19.

Tartalom

A Bevezető	3
B A hagyományos tanfolyami továbbképzés jellemzői	6
C A továbbképzés-fejlesztés folyamata	9
1. A továbbképzés célja	12
2. Tanulási eredmények megfogalmazása	13
3. Tanulási tartalmak	17
4. Tanulási stratégia, módszerek.....	18
5. A tanulási eredmények teljesülése, értékelés	22
6. A program újragondolása	27
7. Képzők kiválasztása, felkészültsége; feltételek	29
D Összefoglaló (ellenőrző lista)	31
E Fogalomtár	34

A Bevezető

Az alábbi, a továbbképzések fejlesztését támogató standardokkal az Oktatási Hivatal a pedagógus-továbbképzések fejlesztőinek kínál segítséget. A standardok nem kívánják átvenni az akkreditációs útmutató szerepét, a tanulási eredményalapú pedagógus-továbbképzések fejlesztéséhez kívánnak segítséget nyújtani.

A tanulási eredményalapú pedagógus-továbbképzés fejlesztése során a fő hangsúly a résztvevők által a továbbképzés végére elsajátítandó tanulási eredményeken van. A tanulási eredményalapú továbbképzés-fejlesztés során olyan követelményeket kell megfogalmazni, amelyek arról szólnak, hogy a résztvevőknek mit kell tudniuk és/vagy mit kell tudniuk elvégezni egy sikeres tanulási szakasz teljesítése után. Ennek megfogalmazásával konkréttá, átláthatóvá, egyértelművé válik a továbbképzés kimenete. A továbbképzés-fejlesztés során mindenképpen figyelni kell arra, hogy biztosítva legyen az összhang a célcsoport, a célok, a tanulási eredmények, a tanulási tartalom, a használandó módszerek és eszközök, valamint az értékelési szempontok és technikák között.

A továbbképzés-fejlesztéshez kapcsolódó standardok leírása a tanulási eredményalapú továbbképzések fejlesztési folyamatának elemeihez igazodik. A standardok alapelve a tanulási eredményalapú továbbképzés-fejlesztés, az alapkövetelmény pedig a pedagógus- és vezetői kompetenciák fejlesztése.

A továbbképzés-fejlesztés folyamatában a fejlesztőknek figyelembe kell venni a pedagógusminősítés során alkalmazott nyolc kompetenciaterületet és az indikátorokat, a mesterpedagógusok és kutatótanárok elvárt kompetenciáit, valamint a pedagógiai szakmai ellenőrzés kézikönyvében leírt vezetői kompetenciákat. A köznevelési intézményben alkalmazott pedagógusértékelés és -minősítés a következő pedagóguskompetenciákat¹ jelöli meg:

- a) szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás,
- b) pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók,
- c) a tanulás támogatása,

¹ 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról 7.§ (3). <http://net.jogtar.hu> (utolsó letöltés: 2015. augusztus 16.)

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

- d) a tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség,
- e) a tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység,
- f) pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése,
- g) kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás, valamint
- h) elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

Az intézményvezetők továbbképzése a vezetői kompetenciákat² fejleszti. Ezek a következők:

- a) a tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása,
- b) a változások stratégiai vezetése és operatív irányítása,
- c) önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása,
- d) mások stratégiai vezetése és operatív irányítása,
- e) az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása³.

A standardok felépítése lineáris, ugyanakkor a fejlesztési folyamat egyes pontjain visszautalunk, felhívjuk a figyelmet a kapcsolódási pontokra. Ezek az ismétlések segítik a fejlesztési folyamatot.

A fejlesztők munkáját kívánja segíteni a standardok végén megjelenő ellenőrző kérdéssor is. A kérdéssor az egyes fejlesztési lépések mentén strukturált, így a fejlesztő a fejlesztési folyamatban, az egyes fejlesztési lépések elkészítése után is el tudja végezni az ellenőrzést, és szükség esetén el tudja végezni a korrekciót.

² Országos tanfelügyeleti kézikönyv. www.oktatas.hu (utolsó letöltés: 2015. október 16.)

³ Révai Nóra, Kirkham, Glynn Arthur (szerk., 2013): The Art and Science of Leading a School Central5: Central European view on competencies for school leaders. [Az iskolavezetés tudománya és művészete Central5: Az iskolavezetők kompetenciái közép-európai megközelítésben. Tempus Közalapítvány, Budapest.

Összesen hat különböző standard készült. A standardok fejlesztése során a teljességre törekedtünk. Ez azt jelenti, hogy a hat standard struktúrája teljesen azonos; az egyes pontokon belül minden esetben először a továbbképzés típusától független, általános tartalmi elemek jelennek meg, majd ezek után következnek – amennyiben releváns – az adott továbbképzés-típusra specializált elemek. Így ha valaki például folyamatba ágyazott továbbképzést kíván fejleszteni, akkor az erre készített standard lépéseinek követésével el tudja készíteni a tanulási eredmény alapú továbbképzést.

Összességében tehát a standardokkal kapcsolatban a következők állapíthatók meg:

- **A standardok ajánlások, illetve javaslatok a pedagógus-továbbképzések fejlesztői számára. Használatukat sem jogszabályi, sem szakmai előírás nem teszi kötelezővé.**
- **A standardok a tanulási eredményalapú pedagógus-továbbképzések fejlesztését hivatottak segíteni.**
- **Egy-egy standard önmagában teljes körű, azaz az adott továbbképzés-típus tanulási eredményalapú fejlesztése egy adott, illeszkedő standard használatával elvégezhető.**

Eredményes fejlesztőmunkát kívánunk!

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

B Hagyományos tanfolyami továbbképzés jellemzői

A pedagógus-továbbképzés formájának, típusának megválasztásakor minden esetben fő szempont, hogy melyik szolgálja leginkább a tanulási eredmények teljesítését/teljesülését, melyik járul hozzá leginkább a tanulási eredményességhez.

A tanfolyami továbbképzés elméleti és gyakorlati órákon, kontakt módon zajlik. Többnyire azonos teremben, azonos időben vesznek részt a pedagógusok a továbbképzésen, a kapcsolat, a tanulási folyamatban való részvétel közvetlen, személyközel. Ebben a továbbképzési típusban nagyon erős lehet az egymástól tanulás, a közös munka, a kooperáció.

Megjelenhet a tanfolyami továbbképzésnek egy másik módja, a virtuális kontakt is, amely megengedi az azonos időben, de nem azonos helyen való együtt-tanulást, amennyiben a résztvevők mindegyike az internetes, virtuális térben kapcsolatban áll a többi résztvevővel és a képzővel. A valóságos kapcsolatban megvalósuló pedagógus-továbbképzés eleme lehet a webinárium, amely módszerét tekintve megegyezik a szemináriummal, de a résztvevők egyúttal webes felületen valósul meg. A webinárium, azaz webes felületen közvetített szeminárium, webkonferencia során az előadó és a résztvevők egy virtuális teremben vannak jelen. Ha megengedett, akkor az élő adásban a résztvevők hozzászólhatnak a témához és kérdéseket tehetnek fel szóban vagy írásban. Jól használható egyéni feladatok megoldására, azok bemutatására és megvitatására, a képző előadásához kapcsolódó kérdések felvetésére és megválaszolására, más képzőnek a tanulási folyamatba való bevonására. A tanfolyami továbbképzésen belül a webinárium formájának használatának megtervezése digitális tudást, indokoltságának igazolása nagy továbbképzés-fejlesztői körtekintést igényel.

A hagyományos pedagógus-továbbképzés formái közé tartozik a tréning. A tréning komplexitását az adja, hogy a résztvevők számára saját élményű tanulási lehetőséget nyújt a visszacsatolás során tevékenységük - személyiségük - alakulásáról, fejlődéséről szereznek visszajelzést, tapasztalatokat. A tréning a következő elemeket kötelező jelleggel foglalja magában: az elméleti ismeretek elsajátítását, saját élményű feldolgozását; képesség- és viselkedésfejlesztést; folyamatos visszacsatolást; a résztvevők feladatra való alkalmasságának mérését.

A tanfolyami továbbképzési típust olyan esetekben célszerű választani a fejlesztőnek, amikor a tanulási eredmények elérése közvetlen részvételen alapuló továbbképzési típusban a leghatásosabb. Ilyenek lehetnek például

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

- a tréningek, ahol lényeges – ahogy a feljebb írtuk – a saját élményű ismeretszerzés (a konfliktuskezelés, önismeret-fejlesztés, csapatépítés, kommunikációs, moderációs készségek fejlesztése, új pedagógus/szakértői szerepekre való felkészülés) ;
- a tantestületi érzékenyítő továbbképzések, ahol megjelenik a személyes közös élmény (esélyteremtés, hátránykompenzáció, inkluzív nevelés, egyéni fejlesztés),
- képességek fejlesztésére szolgáló továbbképzések, ahol az egymástól való tanulás közvetlen lehetőségét használhatja a továbbképzés fejlesztője (módszertani felkészítés, vezetői képességek fejlesztése, mentori képességek fejlesztése). Itt jól alkalmazható a webinárium is.

A hagyományos tanfolyami forma alkalmazása nem ajánlott olyan pedagógus-továbbképzések esetében, amelyek csak elméleti ismeretszerzésre irányulnak.

A pedagógus-továbbképzés tematikája az igényeknek és szükségleteknek való megfelelést, egy választott célcsoport tudásának növelését, képességeik fejlesztését célozza. Mind a tematikai, mind a módszertani sokszínűség jellemzi. Fontos annak átgondolása, hogy az adott tanulási eredmények, a megfogalmazott célok milyen időtartamú továbbképzés keretén belül érhetők el.

A tanfolyami pedagógus-továbbképzések általában 30, 60 órák vagy még hosszabbak, egy vagy két képzővel zajlanak. A fejlesztések során figyelembe kell venni, hogy a magasabb óraszámú továbbképzéseket egy egységként akarjuk-e kezelni, vagy célszerű-e a 60 és 90 órás továbbképzéseket a jövőben 30 órás részegységeként tervezni. A 60 és 90 órás továbbképzéseknél az részegységeket tekintve két változat lehetséges.

- Szabályozott egymásra épülés – alapegység + választható részegységek (+ 30 óra vagy + 60 óra). Itt az alapegység kötelező minden résztvevő számára, a továbbiak választhatók, vagy el is hagyhatók.
- Összefüggő, egymástól nem elkülöníthető tematikus részegységek, amelyeknél minden résztvevő kötelezően mind a 60, illetőleg 90 továbbképzési órán jelen van (ténylegesen vagy virtuálisan), annak tanulási eredményeit eléri.

A fejlesztéskor célszerű figyelembe venni azt is, hogy maga a továbbképzés és a hozzá kapcsolódó tevékenységek milyen időtartamot ölelnek fel a jelentkezéstől a tanúsítvány kiadásáig. A helyszínek és időpontok bejelentése a megkezdés előtt 21 nappal történik, a tanúsítványok kiadása pedig a záró ellenőrzési formától függően 14 – 20 nap.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

SZÉCHENYI 2020

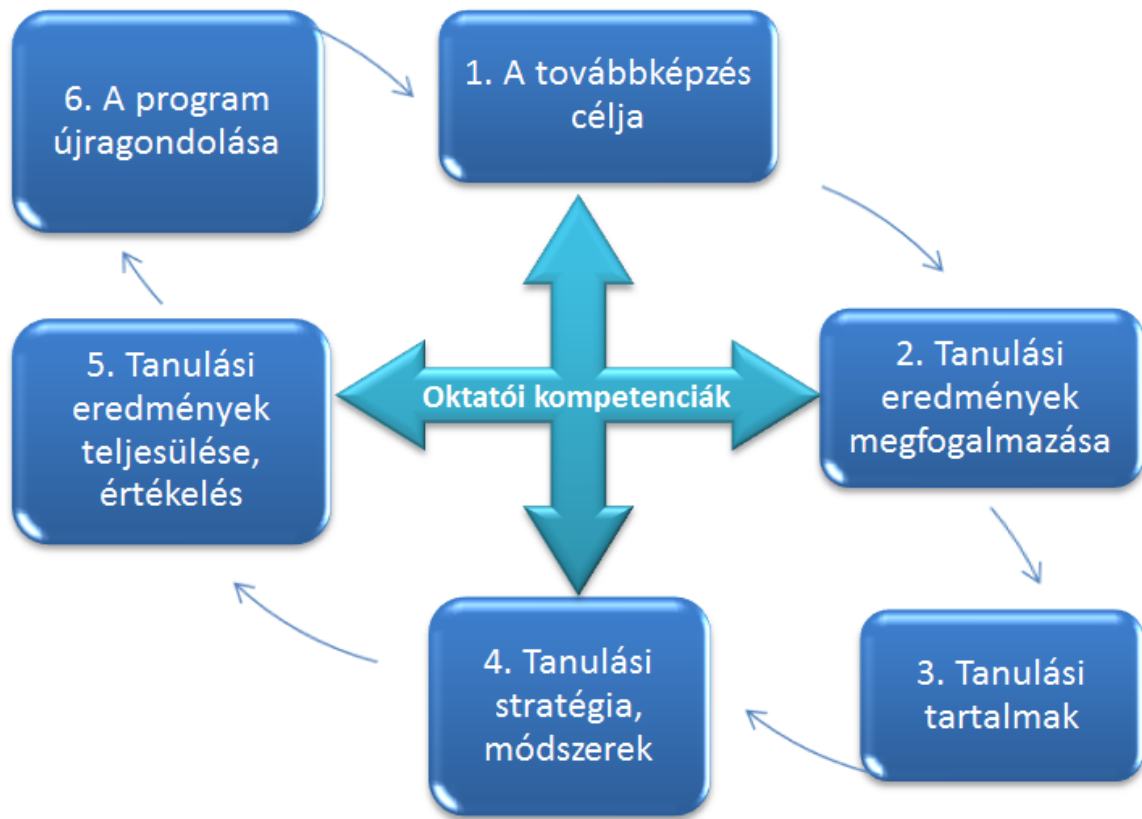
Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

C A továbbképzés-fejlesztés folyamata

1. ábra Tanulási eredményalapú továbbképzés-fejlesztés folyamata⁴

A tanulási eredményalapú továbbképzés-fejlesztés⁵ alapvetően öt pontból áll. Az egyes lépések egymáshoz fűzése során figyelembe vettük az akkreditáció során alkalmazott fejlesztési lépések sorrendjét is.⁶

⁴ Az ábra a következő három szakirodalom felhasználásával készült: Kennedy, Declain (2007): Tanulási eredmények megfogalmazása és azok használata (Gyakorlati útmutató). http://413.hu/files/lo_handbook_declain_kennedy.pdf. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18. 58. oldal

Cseh Györgyi –Tóth László – Bogdány Zoltán (2015): Mintaképzések, tanulási formák, módszerek. In. Pedagógus-továbbképzési rendszermodell kialakítása „Pedagógusképzés támogatása” TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001 azonosítójú kiemelt projekt PR10. Rendszermodell. 93. oldal

Derényi András (2006): Tanulási eredmények kidolgozása és használata. http://www.kreditlap.hu/kkk/letoltes/da_on_lo.doc Utolsó letöltés: 2015.11.17. 6. oldal

⁵ A tanulási eredményalapú képzésfejlesztésről az érdeklődők a következő szakirodalmakban tájékozódhatnak: Kennedy, Declain (2007): Tanulási eredmények megfogalmazása és azok használata (Gyakorlati útmutató). http://413.hu/files/lo_handbook_declain_kennedy.pdf. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

Vámos Ágnes (2012): Tanulási eredmények. http://413.hu/files/Tanulasi_eredmeny_2013_04_10.pdf. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

Első lépésként a fejlesztőnek a célokat kell megfogalmaznia (lásd részletesen C1. pont). A fejlesztés kiemelten fontos lépése a tanulási eredmények meghatározása. Ehhez végig kell gondolnia a fejlesztőnek azt, hogy mit szeretne elérni, mire legyenek képesek a továbbképzés végén a résztvevők: milyen tudással, képességgel és attitűddel rendelkezzenek (lásd részletesen C2. pont).

A tanulási eredmények meghatározása után kell a tartalmat kiválasztani (lásd részletesen C3. pont). Csak ezek után lehet meghatározni a továbbképzés típusát, a tanulási stratégiát, az alkalmazott módszereket. Mind a továbbképzés típusa, mind a tanulási stratégia alapvetően eszköz a tanulási eredmények eléréséhez (lásd részletesen C4. pont).

A továbbképzés-fejlesztési folyamatban az utolsó lépés a tanulási eredmények elérését kontrollálni képes értékelési módszer kiválasztása (lásd részletesen C5. pont).

A tanulási eredményalapú pedagógus-továbbképzés fejlesztéséhez fontosnak tartottuk egy 6. és egy 7. pont beemelését is. A 6. pont a PDCA logika továbbképzés-fejlesztésbe való beemelését jelenti (lásd részletesen C6. pont). A 7. lépés pedig a továbbképzések eredményessége szempontjából kulcskérdés: milyen szakemberek, képzők, trénerek képesek arra, hogy a résztvevőket eljuttassák a kitűzött tanulási eredmények eléréséhez (lásd részletesen C7. pont).

A tanulási eredmény alapú továbbképzés-fejlesztésnek több előnye is van.

- Segíti a fejlesztőt abban, hogy a résztvevők számára pontosabban meghatározhassa, mit is vár el tőlük.
- Segíti a fejlesztőt abban, hogy hatékonyabban alakíthassa a továbbképzés anyagát, hiszen ezek a követelmények a továbbképzés folyamán, az önálló tanulási folyamatban állandóan a fókuszban vannak.
- Segíti a fejlesztőt abban, hogy a tanulási eredményekhez illeszkedő oktatási stratégiát és módszert alkalmazzon.
- Segíti a fejlesztőt abban, hogy a konzulensnek/tutornak pontosabban el tudja magyarázni, milyen célt is szolgál egy-egy adott tevékenység.
- Segíti azt, hogy a továbbképzés zárásakor a követelmények teljesítése során azt kérje számon, amire felkészítette a résztvevőket.
- Segíti a résztvevőket abban, hogy hatékonyabban tanuljanak, hiszen a résztvevők tudják, hol is tartanak éppen, nagyobb a rálátásuk a tananyagra.

Vámos Ágnes (2013): A kompetencia. http://413.hu/files/A_kompetencia_2013_04_10.pdf. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

Bloom új taxonómiája az egyes kompetencia-szerveződési szintekhez tartozó igékkel.

<http://413.hu/index.php/hu/menue-2/fomenue-szakmai2>. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

⁶ Erre azért volt szükség, mert az eredményalapú továbbképzés-fejlesztés folyamatában a fejlesztési lépések a tanulási eredményekre fókuszálva a következők: célok, tanulási eredmények megfogalmazása, értékelési feladat tervezése, tanulási stratégia kifejlesztése.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

- Nyilvánvalóvá teszi, hogy a résztvevők várhatóan mit profitálnak egy adott továbbképzésből.
- A résztvevők jobban magukénak érzik a továbbképzést, így jobban elköteleződnek.

A tanulási eredményekben tehát azt kell megfogalmazni, hogy a továbbképzés végére a résztvevő milyen kompetenciák birtokában lép ki a továbbképzésről. Ezek a következő hármas megközelítésben írhatóak le.

- **Tudás:** valamely tudományterületen szerzett elméleti vagy gyakorlati tudás (az ismeret és annak megértése). A tudás kategóriájába tehát képzetek, fogalmak, tények, definíciók, szabályok, leírások, törvények, elméletek, rendszerek, összefüggések, szabályok tudása tartozik.⁷
- **Képesség:** a megszerzett tudás gyakorlati alkalmazásának képessége különböző helyzetekben. A *képesség* tehát a procedurális tudást, azaz az ismeretalkalmazó tudást jelenti, illetve procedurális tudás formáit írja le. A képesség a feladat megoldásakor jelentkező sokféle ismeret és készség összekapcsolása.⁸
- **Attitűd:** hozzáállás, viszonyulás valamihez, vagy valakihez. „Az *attitűd* érzelmi, emocionális komponens, elkötelezettség; a szakmával, a munkával összefüggő felfogásbeli kérdések, értékelő viszonyulások összessége. Az attitűdök olyan viselkedési- és magatartásformák, amelyek egyaránt vonatkozhatnak a tanulásra és a munkára. Az attitűdök kapcsolódnak a tudáshoz, a képességhez és az önállósághoz.”⁹

⁷ Farkas Éva (2014): A rejtett tudás. A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése. SZTE JGYPK FI.

⁸ Farkas Éva (2014): A rejtett tudás. A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése. SZTE JGYPK FI.

⁹ Farkas Éva (2014): A rejtett tudás. A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése. SZTE JGYPK FI.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

1. A továbbképzés célja

A pedagógus-továbbképzés céljai az oktatás szándékait, törekvéseit leíró általános állítások, azt mutatják meg, hogy a képző a továbbképzés során mit kíván, mit szeretne megtanítani, milyen specifikus tudást szándékozik átadni. A célok a képzőszemszövegéből írják le az adott továbbképzés tartalmát, irányultságát¹⁰. A célok esetében hívó szavak lehetnek: felkészíteni, elméleti és gyakorlati ismereteket nyújtani, megvizsgálni, segíteni, értelmezni, megmutatni, bemutatni stb. Ezek tehát mind kivétel nélkül arról szólnak, hogy *a képzőnek mit kell tennie* a sikeres továbbképzés érdekében.

A célok meghatározásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy kik alkotják a továbbképzés célcsoportját. A célcsoport azon pedagógusok csoportja, akiket a továbbképzéssel meg akarunk szólítani, akiknek fejleszteni kívánjuk kompetenciáit vagy bővíteni szeretnénk ismereteiket. A pedagógus-továbbképzés szakszerű fejlesztése megköveteli, hogy jól ismerjük a célcsoportot, akinek készül a továbbképzés.

Követelmények a pedagógus-továbbképzés céljával kapcsolatban

1. A cél megfogalmazása egyértelmű, szabatos.
2. A cél a képző szándékát írja le, mit akar átadni, milyen többletkez kívánja juttatni a résztvevőket (átad, felkészít, nyújt, bemutat stb.).
3. A cél leírása során a képző figyelembe veszi a célcsoport fejlesztési igényeit, valamint azt, hogy mire van szüksége az adott célcsoportnak.
4. A cél igazodik a pedagógus- vagy vezetői kompetenciák fejlesztéséhez.
5. A meghatározott időintervallumban a célok teljesíthetők.

Néhány példa a jó célmegfogalmazásra:

- Cél, hogy a tanulószervezeti modellt megismertessük a résztvevőkkel.
- Cél a mérések lebonyolításának szakmai, jogi és etikai feltételeinek megismerése, az ezekkel kapcsolatos problémák és lehetőségek ismertetése.
- Cél, megismertetni a résztvevőket a tanulási eredményalapú képzésfejlesztés fogalmával, és segíteni annak gyakorlatban történő alkalmazását.
- Cél a résztvevők emberekkel való foglalkozásának módszertani támogatása, a példaadó attitűd kialakításának erősítése, fejlesztése.

¹⁰ Kennedy, Declan (2007): Tanulási eredmények megfogalmazása és azok használata (Gyakorlati út-mutató). University College Cork (UCC) Írország kiadványa http://413.hu/files/lo_handbook_declan_kennedy.pdf. 21. oldal Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

2. Tanulási eredmények megfogalmazása

A következő lépésben a tanulási eredményeket kell megfogalmazni.

„A tanulási eredmények olyan állítások, amelyek arról szólnak, hogy a résztvevők nek mit kell tudniuk, mit kell átlátniuk és/vagy mit kell tudni elvégezniük egy sikeres tanulási szakasz teljesítése után.”¹¹

A tanulási eredményekben tehát azt kell megfogalmazni, hogy a továbbképzés végére a résztvevő mit tud, mire lesz képes, hogyan formálódik attitűdje.

A tanulási eredményeket tehát úgy kell megfogalmazni, hogy a résztvevő a továbbképzés végére

- mit tud,
- mire lesz képes,
- hogyan alakul, milyen lesz a viszonya, az attitűdje ahhoz a dologhoz, amire készül, amiben dolgozik stb.

Felmerül a kérdés, hogy hány tanulási eredményt célszerű megfogalmazni. A szakirodalomban számos javaslatot találunk arra vonatkozóan, hogy egy továbbképzés esetében „milyen számú tanulási eredményt fogalmazzunk meg. A kisszámú, de átfogó tanulási eredményektől a nagyszámú, aprólékos tanulási eredményekig számos megoldás felbukkan. A tanulási eredmények száma nyilvánvalóan összefügg a továbbképzés méretével, de figyelembe kell venni, hogy az értékelés folyamata is kezelhető legyen. Egy továbbképzéshez ideális esetben átlagosan 5–10 tanulási eredményt érdemes megfogalmazni. Lényeges, hogy a kívánt tanulási eredményeket adott időtartam és a rendelkezésre álló erőforrások mellett el lehessen érni.”¹²

A tanulási eredmény alapú továbbképzés-fejlesztésnek főbb előnyei a továbbképzések esetében.

- Segíti a fejlesztőt abban, hogy a résztvevők számára pontosabban meghatározhassa, mit is vár el tőlük a továbbképzés egészére, az egyes részegységekre vonatkozóan.
- Segíti a fejlesztőt abban, hogy hatékonyabban alakíthassa a továbbképzés tananyagát, hiszen ezek a követelmények a továbbképzés folyamán állandóan a fókuszban lehetnek/vannak.

¹¹ Kennedy, Declan (2007): Tanulási eredmények megfogalmazása és azok használata (Gyakorlati útmutató). University College Cork (UCC) Írország kiadványa 20. oldal http://413.hu/files/lo_handbook_declan_kennedy.pdf. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18..

¹² Farkas Éva (2014): A rejtett tudás. A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése. SZTE JGYPK FI. 187. oldal

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

- Segíti azt, hogy az egyes részegységek, valamint a teljes továbbképzés zárásakor a tanulási eredmények teljesítése során azt kérje számon a továbbképzés vezetője, amire felkészítette a résztvevőket.

Követelmények a tanulási eredmények meghatározásával kapcsolatban

1. A tanulási eredmények összhangban vannak a leírt célokkal, az eredményesség a célok teljesülését segíti.
2. A tanulási eredmények teljesítését támogatja a választott továbbképzési típus.
3. A tanulási eredmények állítások: a résztvevőknek mit kell elérniük, mit kell elvégezniük, mire lesznek képesek a továbbképzés végére.
4. A leírás három szinten történhet:
  - tudás, megértés,
  - képesség, a tudás gyakorlati alkalmazásának képessége,
  - attitűd.
5. Az eredményalapú továbbképzésben a tanulási eredmények leírása egyszerű, világos, tárgyyszerű és félreérthetetlen.
6. A megfogalmazások egymondatosak, egyigések (Bloom).

A Bloom taxonómia igéi:¹³

Emlékezés: állít, áttekint, beszámol, csoportosít, elismétel, elmond, elnevez, felsorol, idéz, ír, kiemel, kiválaszt, listáz, megállapít, meghallgat, megmutat, megnevez, memorizál, olvas, összehasonlít, összekapcsol, reprodukál, számba vesz, választ, visszaidéz,

Megértés: aláhúz, átalakít, átfogalmaz, azonosít, beszámol, értelmez, felismer, felülvizsgál, kiemel, kifejti, kijegyzetel, kutat, leír, megbecsül, megfigyel, meghatároz, megmagyaráz, megvitát, osztályoz, összekapcsol, rámutat, számot ad, újramond, újraszervez,

Alkalmazás: ábrázol, alkalmaz, általánosít, átalakít, bemutat, demonstrál, dramatizál, értelmez, felvázol, gyakorol, illusztrál, irányít, kérdez, készít, kezel, kiszámít, levon, megmagyaráz, megold, megváltoztat, mérlegel, összeállít, összegyűjt, sorrendbe állít,

Elemzés: boncolgat, csoportosít, elemez, elkülönít, ellenőriz, elrendez, érdeklődik, felmér, felülvizsgál, folyamatba helyez, kategorizál, kétségbe von, kiértékel, kimutat, kísérletezik, kiszámít, következtet, kritizál, kutat, különválaszt, megkülönböztet, (meg)vitát, megvizsgál, összehoz, összehasonlít, rendez, részekre oszt, sorozatba rendez, szembeállít, tesztel, viszonyít,

¹³ Bloom új taxonómiája 413.hu/files/8MUCSalkalom%200912/bloom_uj_taxonomia.docx Utolsó letöltés időpontja: 2015.08.17.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Értékelés: dönt, előre jelez, értékel, érvel, érvényesít, felülvizsgál, javasol, kiértékel, kiválaszt, következtet, kritizál, levezet, megállapít, meghatároz, megindokol, megítél, megkülönböztet, megmér, megvéd, (meg)vitát, megvizsgál, osztályoz, összehasonlít, priorizál, sorrendbe állít, Alkotás: cselekszik, egyesít, elképzeli, előkészít, előre jelez, előterjeszt, fejleszt, felállít, feltalál, feltételez, hipotézist alkot, indítványoz, kifejezésre juttat, kigondol, kitervel, létrehoz, megalkot, megfogalmaz, (meg)tervez, összeállít, összekapcsol, összeszerkeszt, összevegyít, származtat, szervez.

7. A tanulási eredmények leírásánál megjelennek a Bloom-féle taxonómia felsőbb szintjei. (Nem marad minden eredmény a kognitív tartományban található tudás/émlékezés és megértés fogalmkörében.)
8. A leírások azt a minimálisan elfogadható szintet jelölik, amelyet minden résztvevő nek el kell érnie a továbbképzés során.
9. A tanulási eredmények mérhetőek. (Már a leírásnál gondolunk arra, hogyan fog meggyőződni a képző a teljesítésről.)
10. **A tanulási eredmények és a továbbképzés választott óraszámát megfelel egymásnak. A meghatározott időintervallumban a célok teljesíthetők. (Meg lehessen felelni a tanulási eredményekben leírt feltételeknek, követelményeknek.)**
11. **Megfelelő (nem túlzó) számú tanulási eredmény kerül megfogalmazásra. (Optimális az 5-10.)**

A tanulási eredmények (követelmények) megfogalmazását segítheti, ha összeillesztjük a célokat és a tanulási eredményeket egy cél-tanulási eredmény-mátrixban.

Ha a mátrix valamelyik sora üres marad, akkor olyan tanulási eredményt fogalmaztunk meg, amelynek elérését egyetlen cél sem támogatja. Ekkor vagy töröljük ezt a tanulási eredményt, vagy gondoljuk újra a célokat.

Ha a mátrix valamelyik oszlopa marad üres, akkor megfogalmaztunk egy célt, de tulajdonképpen főlegesen tettük, mert egyetlen tanulási eredmény fejlesztését sem támogatja továbbképzési koncepciónk.

Példák tanulási eredmények megfogalmazására

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Ismeret

- Ismerjék a pedagógusmentorálás fogalmát, tartalmát; a mentorálás, mint segítő kapcsolat szakszerű működtetésének elméleti alapjait; a tanácsadási folyamat kialakításának elméleti alapjait, a mentorálási folyamat kialakításának módszertanát.
- Ismerje a publikációk formai, tartalmi jellemzőit és követelményeit,

Képesség

- Legyen képes kiválasztani adekvát vezetői beavatkozási formákat az új vezetői szerepkörök-ből adódó feladatok ellátására.
- Legyen képes az innovatív pedagógusi tevékenység körébe tartozó ismeretanyagot távoktatásos részegységgé alakítani.

Attitűd

- A továbbképzés végére a gyakorlatok és a tanultak eredményeként alakuljon ki a résztvevőkben az önértékelési igény. Ezáltal más lesz a véleményük kollegáik munkájáról is.
- Legyenek tisztában azzal, hogy a hatékony intézményvezetés milyen erősen függ a vezető személyétől, felkészültségétől és működésétől.¹⁴

A következő példa a tudás, képesség és attitűd egymásra épülését mutatja.

Tudás: Ismeri az Europass-önéletrajz és a motivációs levél tartalmi és formai követelményeit.

Képesség: A tartalmi és formai követelményeknek megfelelő Europass-önéletrajzot és motivációs levelet készít,

Attitűd: Önismerete alapján törekszik kompetenciáinak reális megfogalmazására, erősségeinek hangsúlyozására.¹⁵

A példák jól mutatják, hogy

- a tanulási eredmények megfogalmazhatók felszólító és kijelentő módban is,
- nem kötelező, de szerencsés az ismereteket, képességeket és attitűdöket egymáshoz igazítva, rendszerben megfogalmazni.

Megállapíthatjuk, hogy míg a célok alapvetően a tanításról és a tanulás irányításáról szólnak, addig a tanulási eredmények magáról a tanulásról.¹⁶

¹⁴ A fenti tanulási eredmények az Oktatási Hivatal által alapított Mintaképzésekből származnak.

¹⁵ Forrás: Foglalkoztatás II. 11499-12 követelménymodul, készítette dr. Farkas Éva SZTE, személyes használatra a szerzőtől

¹⁶ Derényi András (2006): Tanulási eredmények kidolgozása és használata. 12. oldal. http://www.kreditlap.hu/kkk/letoltes/da_on_lo.doc Utolsó letöltés: 2015.11.17.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

3. Tanulási tartalmak

A következő lépés a tanulási tartalmak meghatározása, kiválasztása, megalkotása/létrehozása. Gyakori probléma, hogy a tartalmak kiválasztásával kezdődik a fejlesztés, mert tudjuk, hogy mit akarunk tanítani. Ennél azonban sokkal fontosabb, hogy mit akarunk elérni, mi a célunk, hova szeretnénk eljutni a továbbképzésen részt vevőket, milyen tanulási eredményeket szeretnénk elérni. Bizonyos értelemben a tartalom eszköz a célok, illetve a tanulási eredmények eléréséhez.

A tanulási tartalmak meghatározásakor kell kijelölni a kötelező és az ajánlott irodalmakat is.

Követelmények a tanulási tartalmak meghatározásával kapcsolatban

1. A továbbképzés alapja a pedagógus/vezető kompetenciáinak fejlesztése.
2. A tudástartalom korszerű.
3. Minden tartalmi egység megfelel a leírt céloknak, tanulási eredményeknek.
4. A tematikába csak olyan tartalmak kerülnek be, amelyek a célok és követelmények teljesülését szolgálják. (Nincsenek beépítve attól eltérő, a célok, tanulási eredmények szempontjából főleges témák.)
5. A tanulási tartalom megfelel a tervezett időtartamnak, az adott időben és munkaformában a tematika elvégezhető.
6. A témák, résztémák időráfordítása átgondolt, megtervezett.
7. A továbbképzés tematikájában az egyes tematikai egységekhez rendelt altémák kifejtése kellően részletezett.
8. A tanulási tartalmakhoz rendelt kötelező és ajánlott szakirodalom megjelenik a fejlesztésben.
9. Az előzetes tudásmérés kidolgozott, aktuálisan a továbbképzés tanulási tartalmára fókuszál.
10. A program tartalmának rövid ismertetésében elkülönül a célbemutató az indokoltság leírásától.

A tanulási tartalmak kiválasztása során is célirányosan kell eljárunk. Ennek biztosítását segítheti a cél-tartalom mátrix. A cél-tartalom mátrix hasonlóan működik, mint a cél-követelmény mátrix; segíti kiszűrni a „főleges” tartalmakat; illetve mutatja, ha egy adott cél teljesítését nem támogatja tartalom.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

4. Tanulási stratégia, módszerek

A tanulási stratégiák kiválasztásakor, a módszerek meghatározásakor figyelembe veendő fontos szempontok:

- segítik-e a résztvevőket abban, hogy elérjék a kitűzött tanulási eredményeket?
- illeszkednek-e a célcsoporthoz?

Ha azt szeretnénk elérni, hogy a résztvevők „a kívánt követelményeket a lehető leghatékonyabb módon elsajátítsák, akkor a képző legalapvetőbb feladatának azt tekintjük, hogy a résztvevők et olyan tanulási tevékenységekbe vonja be, amelyek segítségével ezeket a követelményeket teljesíteni tudják” amit a résztvevő „annak érdekében tesz, hogy önmaga számára tisztázza, mi az, amit tanít a tanár.”¹⁷

A tanulási stratégiát, a módszereket nem a tartalomhoz, nem az egyes feladatokhoz rendeljük, hanem elsősorban a tanulási eredményekhez. A tanulási eredmények eléréséhez elsősorban olyan módszereket javasolunk, amelyek a résztvevők aktív tevékenységére, bevonására épülnek, hiszen a továbbképzésen nem tanulnak valamiről, hanem megtanulnak valamit.

Bár nehéz konkrét tanulási eredmények nélkül módszertani ajánlást adni, de néhány a résztvevők aktivitására épülő módszer:

- projektmunka,
- terepgyakorlat, egy adott intézményben végzett közös munka,
- esettanulmány írása, elemzése,
- Disputa vita,
- kooperatív technikák,
- folyamatos reflexió, önreflexió,
- csoportos prezentáció,
- portfóliókészítés,
- innováció, mint tanulási módszer.

¹⁷ Shuell, T.J. (1986): Cognitive conceptions of learning. Review of Educational Research. 411-436. oldal)

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Követelmények az oktatási típusok, a tanulási stratégia megválasztásával kapcsolatban

1. Olyan oktatási típusok, módszerek és tanulási stratégia jelenléte, amely segíti a résztvevőket abban, hogy a tanulási eredményeket elérhessék.
2. Változatos a módszerhasználat.
3. A fejlesztés során választott típusok, módszerek megfelelnek a célcsoportnak.
4. A fejlesztés során választott típusok, módszerek figyelembe veszik a továbbképzés időtartamát.
5. A módszerválasztás megfelel a korszerűség követelményeinek.

Cél – követelmény – tartalom – módszer mátrix 1.

Példa

	Cél 1.
	Cél olyan ismeretek átadása, képességek fejlesztése, amelyek megszerzésével, fejlesztésével a tréning résztvevője alkalmassá válik az új szakértői szerepek ellátására.
Tanulási eredmény	Ismeri a különböző szakértői szerepek jellemzőit.
Tananyagelem1	Szakértői szerepek, feladatok
	Módszertan
	Interaktív előadás
Tananyagelem2	Beavatkozási szint, felelősség
	Módszertan
	Kártyás lekérdezés, megbeszélés, esetelemzés
Tananyagelem3	Szakértői etika
	Módszertan
	Szituációs gyakorlatok

A táblázat egy célhoz tartozó egy tanulási eredményt, valamint az ehhez kapcsolódó tananyagelemeket és lehetséges módszereket mutat be.

Cél – követelmény – tartalom – módszer mátrix 2.

Példa

	Cél 1.
	Cél olyan módszertani ismeretek átadása és gyakoroltatása, amelyek képessé teszik a résztvevőt az eredményes kommunikációra
Tanulási eredmény	Képes a kommunikációs eszközök, módszerek, eljárások alkalmazására.
Tananyagelem1	Vertikális, horizontális kommunikáció
	Módszertan

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

	Prezentáció, interaktív előadás
Tananyagelem2	Kommunikációs cél – kommunikációs technikák
	Módszertan
	Szituációs gyakorlat, tájékoztató írása
Tananyagelem3	Hatékony értekezletvezetés
	Módszertan
	Kártyás lekérdezés, priorizálás, négymezős módszerek

A táblázat egy célhoz tartozó egy tanulási eredményt, valamint az ehhez kapcsolódó tananyagelemeket és lehetséges módszereket mutat be.

A módszerek kiválasztása igazodik a közvetlen részvételhez, arra alapoz, hogy a résztvevők folyamatosan személyes interakcióban vannak egymással.

5. A tanulási eredmények teljesülése, értékelése

A tanulási eredmények teljesítése ellenőrzésének, értékelésének talán egyik legfontosabb funkciója a tudatos tanulás elősegítése, támogatása. Az ellenőrzés, értékelés során megtörténik a célok és a tanulási eredmények összevetése, az eredmények vizsgálata abból a szempontból, hogy céljaink szerint minek kellett volna eredményként létrejönnie; a tanulási eredmények teljesítése milyen mértékben, szinten sikerült.

A tanulási eredmények ellenőrzési módjának kiválasztása összhangban kell, hogy legyen a tanulási eredményekkel. Az ismereteket lehet például teszttel mérni, de a fejlesztett képességek egy részét vélhetően jobban lehet ellenőrizni szituációs gyakorlatokban, illetve gyakorlati feladatok végrehajtása során.

Az ellenőrzés módját az határozza meg, hogy milyen feladathelyzetekben, milyen teljesítményekben és megnyilvánulásokban lehet megbízható információhoz jutni a tanulási eredmények teljesítéséről, milyen módon és formában ellenőrzi, és milyen szempontok szerint értékeli a tanulási eredmények teljesítését. A továbbképzés-fejlesztőnek ügyelnie kell arra, hogy az ellenőrzés formája megfeleljen a kítűzött célnak és a tanulási eredményeknek, valamint a továbbképzési típusnak is. eltérő értékelési formák jelenhetnek meg például egy tréningen vagy egy távoktatási programban.

A tanulási eredmények teljesítésének ellenőrzésére több módszer is kínálkozik. Fontos tudni, hogy az értékelés tervezése direkt módon a tanulási eredményekhez kötődik, de kapcsolatban áll az alkalmazott módszerekkel is. Tervezni kell az értékelés módszerét és az értékelési szempontokat is.

Konkrét tanulási eredmények nélkül nehéz értékelési módszerre javaslatot tenni, de néhányat azért megemlítünk:

- a közösen végzett kutatás értékelése,
- esettanulmány, esetek értékelése,
- az elvégzett projektmunka értékelése,
- az elkészített szakmai anyagok értékelése,
- csoportos vizsga,
- projektek értékelése,
- portfólió.

Akár a rövidebb időtartamú 30 órás, akár a hosszabb, 90 órás továbbképzések esetében az egyik *legjobb lehetőségnek a továbbképzési portfóliót tartjuk.*

A portfólió, mint záró értékelési forma megköveteli, hogy megtörténjen a továbbképzési programba való tudatos beépítése. A továbbképzés-fejlesztőnek előre el kell döntenie, hogy a továbbképzés során keletkezett anyagok közül melyek kerülnek bele a portfólióba, és ezzel a résztvevőknek is előre tisztában kell lenniük.

Az eredményalapú továbbképzés-fejlesztésnél mindennek az alapja a tanulási eredmények összessége, ezek határozzák meg a tanulásszervezési eljárást, a módszereket, és az értékelést is. Nézzünk két példát ennek illusztrálására!

Példa 1.

Tanulási eredmény

A továbbképzés végén a résztvevő legyen képes saját intézményében kutatásokat megtervezni, elvégezni és az eredményeket bemutatni.

Ennek a tanulási eredménynek az elérését nagyon jól segíti, ha a résztvevők végigcsinálnak egy intézményen belüli kutatást a hipotézisektől az eredmények bemutatásáig. Ezek után az értékelés értelem szerűen az elvégzett kutatásra, annak szakszerűségének stb. vizsgálatára irányul.

Példa 2.

Tanulási eredmény

„A résztvevő legyen képes leírni és elmagyarázni az alapvető optoelektronikai eszközök, az optikai szálak, a folyadékkristályos kijelzők, a bipoláris és felületi filed effekt tranzisztorok, és a MOS fényemittáló diódák működését.”¹⁸

Ennél a tanulási eredménynél a tanulási eredmény eléréséhez kiváló módszer az előadás, az önálló szakirodalom-feldolgozás, a feldolgozott szakirodalom csoportban történő közös értelmezése, megosztása stb. Viszont a tanulási eredmény azt is meghatározza, hogy a megszerzett tudásról a résztvevőnek egyénileg kell tudnia számot adni, reprodukálnia kell a megszerzett tudást. Ehhez pedig kiváló értékelési módszer például az írásbeli vizsga.

Ha a tanulási eredmény ezen eszközök használni tudására vonatkozna (a módszer a laborgyakorlat) pontos, elvégzendő feladatok megtervezésével, az értékelésnek is a tudás gyakorlatban történő alkalmazásáról kell szólnia.

¹⁸ Derényi András (2006): Tanulási eredmények kidolgozása és használata. 11. oldal

http://www.kreditlap.hu/kkk/letoltes/da_on_lo.doc Utolsó letöltés: 2015.11.17

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Követelmények a tanulási eredmények teljesülésének ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatban

1. Az ellenőrzési, értékelési mód összhangban van a tanulási eredményekkel.
2. Minden leírt tanulási eredmény esetében megtörténik az elért szint értékelése.
3. Az ellenőrzéshez, értékeléshez kidolgozott szempontrendszer tartozik.

A tanulási folyamat során értékelhető minden résztvevői produktum, a tréningeknél folyamatos a tréneri és csoport-visszajelzés, a reflexió és önreflexió. Mindezek mellett a 30 órás hagyományos tanfolyami képzés teljesítése záró ellenőrzéssel történik. A záró ellenőrzés módjai változatosak (portfólió, teszt, dolgozat, esetelemzés stb.). A tréning kötelező záró ellenőrzési módja a reflexió levél és visszajelzés.

Cél – tanulási eredmény – tananyagelem – módszertan – ellenőrzés, értékelés mátrix 1.

Példa

	Cél 1.
	Cél olyan ismeretek átadása, képességek fejlesztése, amelyek megszerzésével, fejlesztésével a tréning résztvevője alkalmassá válik az új szakértői szerepek ellátására.
Tanulási eredmény	Ismeri a különböző szakértői szerepek jellemzőit.
Tananyagelem1	Szakértői szerepek, feladatok
	Módszertan
	Interaktív előadás
	Ellenőrzés, értékelés
	Jól használja a téma szaknyelvét A témával kapcsolatos kérdései adekvátak
Tananyagelem2	Beavatkozási szint, felelősség
	Módszertan
	Kártyás lekérdezés, megbeszélés, esetelemzés
	Ellenőrzés, értékelés
	Az esetelemzést szakszerűen végzi
Tananyagelem3	Szakértői etika
	Módszertan
	Szituációs gyakorlatok
	Ellenőrzés, értékelés
	Szituációs gyakorlatok során megfigyelés

A táblázat egy célhoz tartozó egy tanulási eredményt, valamint az ehhez kapcsolódó tananyagelemeket és lehetséges módszereket, valamint az ellenőrzés, értékelés módját mutatja be.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Cél – tanulási eredmény – tananyagelem – módszertan – ellenőrzés, értékelés mátrix 2.

Példa

	Cél 1.
	Cél olyan módszertani ismeretek átadása és gyakoroltatása, amelyek képessé teszik a résztvevőt az eredményes kommunikációra
Tanulási eredmény	Képes a kommunikációs eszközök, módszerek, eljárások alkalmazására.
Tananyagelem1	Vertikális, horizontális kommunikáció
	Módszertan
	Prezentáció, interaktív előadás
	Ellenőrzés, értékelés
	Konzultáció a megértésről. A téma szaknyelvének használata, adekvát kérdések
Tananyagelem2	Kommunikációs cél – kommunikációs technikák
	Módszertan
	Szituációs gyakorlat, tájékoztató írása
	Ellenőrzés, értékelés
	Szituációs gyakorlatban való megfelelő részvétel. Az írásos tájékoztatás követelményeinek való megfelelés
Tananyagelem3	Hatékony értekezletvezetés
	Módszertan
	Kártyás lekérdezés, priorizálás, négymezős módszerek
	Ellenőrzés, értékelés
	Az eszközök célszerű és szakszerű használata

A táblázat egy célhoz tartozó egy tanulási eredményt, valamint az ehhez kapcsolódó tananyagelemeket és lehetséges módszereket, valamint az ellenőrzés, értékelés módját mutatja be.

A tanfolyami továbbképzés esetében minden résztvevői megnyilvánulásra közvetlenül és azonnal tud reagálni a képző, valamint a továbbképzési csoport tagjai.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

6. A program újragondolása

Az adott továbbképzés résztvevői és képzői visszajelzései alapján történő értékelést szakmai szempontból vizsgáljuk.¹⁹

A pedagógus-továbbképzés lebonyolítása után értékelni kell a továbbképzést, s a tapasztalatok, visszajelzések alapján kell elvégezni a szükséges korrekciót. A korrekció azért is fontos, mert az öt évig érvényes akkreditált továbbképzés változatlanul hagyása magában hordozza a továbbképzés elavulását is.

Miért különösen fontos ez?

- Biztosítja az elvárt egyenletes színvonalat.
- Több továbbképzés esetén lehetőséget ad arra, hogy a változó körülményeknek és a változó igényeknek megfelelően a továbbképzés aktuális maradjon.
- A programon részt vevőknek a program tartalmával kapcsolatos véleménye fontos a saját élményű tapasztalatok alapján.
- Lényeges a hasznosság, pontosabban a gyakorlati hasznosulás.
- Szükséges tudni, hogy az alkalmazott tanulási stratégiák, oktatási módszerek mennyire voltak a részt vevő számára elfogadottak, illetve miként vélekedik a továbbképzés követelményeiről, az ellenőrzésről.

A hagyományos továbbképzés-értékelés (elégedettségmérés) mellett fontos tanulási eredményekre fókuszálva a következőket végiggondolni.

- Sikert-e a kitűzött tanulási eredményeket elérnie a résztvevőknek a továbbképzés végére?
Ha nem, mi volt ennek az oka?
  - Rosszul fogalmazta meg a fejlesztő a tanulási eredményeket?
  - Nem lehetett teljesíteni a tanulási eredményeket? Ha nem, miért nem?
  - Nem segítette a kiválasztott tartalom, módszertan a tanulási eredmények elérését?
  - Az ellenőrzés, értékelés során nem lehetett egyértelműen meggyőződni a tanulási eredmények eléréséről? Nem voltak jól meg-, illetve kiválasztva az eszközök?

¹⁹ Az akkreditációs kérelemben megfogalmazott elvárásokkal a Standardok keretében nem foglalkozunk.

- Épített-e a képző a továbbképzésen részt vevők előzetes tudására? Honnan volt erről megbízható előzetes információja?
- Épít-e a képző szervezet - a résztvevőknek – velük közösen – tanulási hálózatot? Mire és hogyan használják ezt? Támogatja-e ennek a működését a továbbképzés alatt, illetve a továbbképzést követően?
- Mit tesz a képző szervezet annak érdekében, hogy a résztvevők a tanultakat beépítsék napi működésükbe, gyakorlatukba? Hogyan tudja, akarja ezt segíteni?
- Tudja-e és hogyan képes mérni ennek mértékét?
- Tudja-e és hogyan képes mérni a résztvevők előzetes tudásához képest a tanulási eredményeket?
- Tudja-e és hogyan képes mérni a továbbképzésen részt vett pedagógusok kompetenciáinak hatására a tanulóiban létrejött pedagógiai hozzáadott értéket?

A folyamat módszeres, tudatos végigkövetésével elkészíthető egy tanulási eredményességre épülő, korszerű, rugalmas továbbképzés.

Az alapítási kérelemben rögzített cím, cél és összóraszám, valamint a tartalmi követelmények nem változtathatók meg. Viszont a tapasztalatok, a visszajelzések alapján meg lehet változtatni a továbbképzési tartalmakat, a módszereket, az értékelés formáját és módját.

Követelmények a visszajelzés kérésével és a módosítással kapcsolatban

1. A felülvizsgálat leírt eszközökkel, szempontok mentén, módszerek felhasználásával zajlik (kérdőív, fókuszcsoporthozos interjú, critical friends igénybe vétele, stb.).
2. A felülvizsgálat alapja az az ellenőrző lista, amit a fejlesztő elkészített, hogy a visszajelzések-ből levonható következtetések eredményesen szolgálják a további fejlesztést.
3. A továbbképzéssel kapcsolatos módosításokat a beérkezett információk alapján tervezik elvégezni.

A továbbképzés módosítása során figyelnek a fejlesztési folyamatban arra, hogy az alkalmazott tartalmi mátrixok érvényessége, összefüggése megmaradjon.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

7. Képzők kiválasztása, felkészültsége; feltételek

A személyi feltételeket akkor tudja meghatározni a fejlesztő, ha már ismert a továbbképzés célja, a tanulási eredmények, a módszerek és a tartalom. Ekkor látja, hogy milyen kompetenciákkal rendelkező képző/tréner alkalmazásával biztosított a tanulási eredmények elérése. A célok a tanítási szándékot határozzák meg, ezek teljesülése nagymértékben azokon múlik, akik tanítanak.²⁰

Az alábbiakban bemutatjuk az általános képzői kompetenciákat, de az egyes továbbképzésekre vonatkozóan ezeket specifikálni kell.

Tudás, szakismeret

- Szakmai tudás, felkészültség, olvasottság a témában
- A felnőttképzés korszerű módszereinek ismerete

Alkalmazni tudás

- A tudás gyakorlati alkalmazása
- A résztvevők tapasztalatainak beépítése
- Módszerek alkalmazása
- Törekvés a továbbképzési program, a tréneri forgatókönyv maradéktalan teljesítésére

²⁰ Derényi András (2006): Tanulási eredmények kidolgozása és használata. 13. oldal.
http://www.kreditlap.hu/kkk/letoltes/da_on_lo.doc Utolsó letöltés: 2015.11.17.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Képességek, készségek

- Nyitottság, rugalmasság, alkalmazkodni tudás a csoport igényeihez
- Önismeret, önértékelés, önkontroll képessége
- Motiváció
- Társas hatékonyság; kapcsolat a résztvevőkkel, a trénerpárral
- Kapcsolat, együttműködés a trénerpárral
- Helyzetfelismerő, - értékelő képesség
- Időmenedzsment
- Előadó-képesség
- Kommunikáció, asszertivitás
- Konfliktuskezelés

Attitűd

- Viszonya a továbbképzéshez

Követelmények a kiválasztással, a feltételek megfogalmazásával kapcsolatban

1. A képzőkkel/trénerekkel szembeni elvárások megfelelnek az akkreditációs követelményeknek.
2. A képzők/tréner kiválasztásánál a tanulási eredményalapú továbbképzés a fő szempont.
3. A fejlesztő konkrétan kidolgozott szempontrendszerrel rendelkezik a képzők kiválasztására, ellenőrzésére, esetleges cseréjére vonatkozóan.

A több részegységből álló pedagógus továbbképzési típusnál fontos, hogy a képző vagy képzők folyamatosan kövessék a tanulási eredményeknek, a továbbképzés tematikájának egymásra épülését, összefüggéseit.

D Összefoglaló (ellenőrző lista)

A továbbképzés célcsoportja, célja, címe

- A célcsoportnak valóban a leírt célok elérésére van szüksége? igen nem
- A cím pontosan utal a továbbképzés tartalmára? igen nem
- A cím és a célok összhangban vannak egymással? igen nem
- A leírt célok egyértelműek? igen nem
- Minden cél indokolt? Optimális a célok mennyisége? (Nem túl sok, vagy túl kevés?) igen nem
- A leírt célok minden tanulási eredmény elérését támogatják? (Nincsen olyan cél, amely egyetlen tanulási eredményhez sem kapcsolható?) igen nem
- Minden cél teljesíthető? Az átadásra kerülő tartalmak alátámasztják minden cél megvalósítását? igen nem
- Magas óraszámú továbbképzés esetén a leírt célok minden résztémához egyenként is kapcsolódnak? igen nem
- Tréning esetén a célok milyen mértékben irányulnak az egyén adott témában való képességfejlesztésére?

Tanulási eredmények

- Fókuszban a kimenet, a tanulási eredmények állnak? igen nem
- Résztémánként jól meghatározottak a tanulási eredmények? igen nem
- Az összes leírt tanulási eredmény illeszkedik a célokhoz? igen nem
- A képzés a tanulási eredményekre épül? igen nem
- A megfogalmazás konkrét, világos, egyértelmű? igen nem
- A megfogalmazás egymondatos, egyigés? igen nem
- A választott időtartam alatt megvalósíthatók a tanulási eredmények? igen nem
- Hány tanulási eredményt tartalmaz a továbbképzés? igen nem
- Hogyan mérhető a követelmények teljesítése? igen nem
- Hogyan lehet a tanulási eredményeket értékelni a tanfolyam végén, vagy a tanulási folyamat egyes fázisában? igen nem
- A Bloom taxonómiában lévő milyen szintek jelennek meg a követelmény-mondatokban? igen nem

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Tanulási tartalmak

- A továbbképzési tartalom melyik pedagógus kompetenciá(ka)t fejleszti? igen nem
- Minden tanulási tartalom kapcsolódik célhoz, tanulási eredményhez? igen nem
- A választott időtartam alatt megvalósítható a továbbképzés tanulási tartalma? igen nem
- A továbbképzés tematikájának felépítése logikus? igen nem
- Megvalósul a résztémák egymásra épülése? igen nem
- A szakirodalom friss? igen nem
- A megjelölt szakirodalom mennyire segíti a tanulási tartalom feldolgozását? igen nem

Oktatási formák, tanulási stratégiák, módszertan

- A választott oktatási forma illetve módszer hozzájárul a tanulási eredményalapú képzés sikerességéhez? igen nem
- A választott oktatási forma illetve módszer megfelel a célok teljesíthetőségének? igen nem
- A választott oktatási forma illetve módszer megfelel a célcsoport jellemzőinek? igen nem
- A módszer, oktatási forma kiválasztásában a fejlesztő figyelembe vette a továbbképzési időtartamot? igen nem
- A választott munkaformák és módszerek megfelelnek egymásnak? igen nem
- A választott munkaformák megfelelnek a tanfolyami továbbképzés sajátosságainak? igen nem
- A módszerek leírása kellőképpen kidolgozott? igen nem
- Milyen a gyakorlat és elmélet aránya? igen nem
- Mennyire van létjogosultsága a továbbképzés ideje alatti hálózatépítésnek? igen nem
- Hogyan és mire lehet használni a hálózatokat a továbbképzési folyamatban? igen nem
- Hogyan biztosítható a hálózat kiépítésének megtartása a továbbképzés után? igen nem

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

A tanulási eredmények teljesülésének ellenőrzése, értékelése

A résztvevőknek hogyan kell bizonyítaniuk azt, hogy az adott tudástartalmakat birtokolják?

igen nem

Milyen szempontok alapján történik az adott tanulási eredmény értékelése?

igen nem

Melyek a záró értékelés szempontjai?

igen nem

Milyen elemek szükségesek a reflexiós levél elkészítéséhez? (Az akkreditációs útmutató nem teszi kötelezővé a reflexiós levél szempontrendszerének kialakítását, de a következő elemek jelen kell, hogy legyenek a reflexiós levélben: a résztvevő mit tart meg addigi gyakorlatából, mit fog másként végezni, milyen új módszertani vagy viselkedésbeli formát fog beépíteni pedagógiai tevékenységébe.)

igen nem

Hogyan lehet megtudni, milyen a továbbképzés gyakorlati haszna?

igen nem

Hogyan lehet megtudni, milyen az oktatási forma, módszerek megfelelősége?

igen nem

E Fogalomtár

Akkreditált pedagógus-továbbképzés: olyan legalább 30 órás továbbképzés, amely a Pedagógus-továbbképzési Akkreditációs Testület javaslata alapján az oktatásért felelős miniszter döntése alapján alapítási engedéllyel rendelkezik a 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről alapján.

Alapítási engedély: a pedagógus-továbbképzés alapítási engedélyének kiadása céljából indított hatósági eljárás, amely az ügyfél kérelmére indul, így arra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. A pedagógus-továbbképzésben az alapítási engedély az oktatásért felelős miniszter döntése egy pedagógus-továbbképzési program jóváhagyásáról. Az alapítási engedély öt évre szól. Az engedélyezés jelentőségét az adja, hogy a Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése szerint „a köznevelési intézmény továbbképzési programja, illetve a beiskolázási terve [...] csak olyan továbbképzést tartalmazhat, amelynek programját [...] az oktatásért felelős miniszter jóváhagyta és a program alkalmazására engedélyt adott (a továbbiakban: alapítási engedély).”²¹

Ellenőrzés: a tanulási teljesítmény megállapítására vonatkozó információgyűjtés. Az elért teljesítmény egybevetése valamilyen előre meghatározott egységgel.²²

Értékelés: az ellenőrzés eredményeinek értelmezése és ítéletalkotás arról, hogy ezek mennyiben felelnek meg a kitűzött céloknak. Fajtái: diagnosztikus (helyzetfeltáró), formatív (formáló-javító) és szummatív (minősítő, összegző).²³

Fejlesztés: olyan folyamat, amelynek során meglévő elemekből újat hozunk létre. Már meglévő tudásra támaszkodó folyamat, amelynek célja valami új létrehozása, új eljárások, módszerek, szolgáltatások bevezetése, vagy a már meglévők javítása.

Kompetencia (Wikipédia): készségek és képességek együttesét jelenti, melyek segítségével valaki problémamegoldásra képes egy adott területen, jelenti továbbá az illetőnek azt a hajlandóságát is, hogy a problémamegoldásra való képességét alkalmazza és kivitelezze. A fogalom magában foglalja az illető tudását, tapasztalatait éppúgy, mint személyes adottságait. A kompetencia a döntést, kivitelezést, megvalósulást szolgáló képességrendszer. Összetevői: ismeretek, tudás; készségek, jártasságok; személyes értékek; attitűd; személyiség; motiváltság.

²¹ 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről. Letöltve 2015.10.25.

^{22,23} Dr. Nádas András: Oktatásméletek és technológia. Eszterházy Károly Főiskola Oktatás- És Kommunikáció-technológiai Tanszék. http://okt.ektf.hu/data/nadasia/file/tananyag/oktataselemelet/1_tananyag4.html . Letöltve: 2015.10.25.

²³ uo.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Kontakt foglalkozási forma: közvetlen kapcsolaton alapuló foglalkozás.

Konzulens: az a személy, aki szakmai oldalról mélyen ismeri a közvetített tananyagot és elsősorban szakmai oldalról nyújt támogatást az ismeretek elsajátításában.²⁴

Módszertan: az oktatási folyamatnak állandó, ismétlődő összetevői, a tanár és a résztvevők tevékenységének részei, amelyek különböző célok érdekében eltérő stratégiákba szerveződve kerülnek alkalmazásra.²⁵

Standard szó jelentése: szabvány, mérték, követelmény, meghatározott minőség. A pedagógus-továbbképzések esetében egységes szempontokra épülő modell. A standard a képzésfejlesztési modellnek a pontos leírása, amely tartalmazza:

- a távoktató program címe, célját,
- tanulási eredményeket,
- tanulási tartalmakat,
- oktatási formák, tanulási módszertant,
- a tanulási eredmények ellenőrzését és értékelését,
- a visszajelzés alapján történő módosítást.

Stratégia: (Wikipédia): a stratégia cselekvések egy hosszabb távú terve egy bizonyos cél elérése érdekében, amely gyakran a „győzelem” elérése, vagy egy probléma megoldása.

Tanulási egység: a tanulási-tanítási folyamatnak egy olyan egysége, amelynek keretében a résztvevő valamely oktatási célt egy adott tananyag, tanítási téma feldolgozása révén ér el. A tanulási-tanítási egységhez meghatározott időkeret kapcsolódik.

Tanulási eredmény: tanulási eredményen az Európai Parlament és Tanács ajánlása alapján azokat a megállapításokat értjük, amelyek a tanuló/résztvevő által elért kompetenciákra (tudás, ismeret; késesség; attitűd) vonatkoznak, és amelyek azt fejtik ki, hogy a tanuló/résztvevő egy tanulási folyamat befejezésekor mit tud, ért és képes elvégezni.²⁶

Tanulási útmutató: a tananyag feldolgozását segítő útmutató. Tanári magyarázatot, tanácsokat ad a résztvevők számára a tananyag eredményes feldolgozásához.

²⁴ <http://idegen-szavak.hu/konzulens> Letöltve 2015.10.25.

²⁵ Dr. Nádasi András: Oktatásmélt és technológia. Eszterházy Károly Főiskola Oktatás- És Kommunikáció-technológiai Tanszék. http://okt.ektf.hu/data/nadasia/file/tananyag/oktataselemelet/1_tananyag10.html Letöltve 2015.10.25.

²⁶ Gaál Edit - Szlamka Erzsébet (2013): A nemzeti keretrendszerek 1-4. szintleírásainak nemzetközi tapasztalatai, a tanulási eredmények értelmezésének nemzetközi gyakorlata. http://www.oktatas.hu/kozneveles/projektek/tamop318_minosegfejl/projekthirek/mkkr_tanulasi_eredmenyek_ertelmezese?printMode=true Utolsó letöltés: 2015. 10. 25.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Taxonómia: rendszertan, az osztályozás alapjául szolgáló elvek. A pedagógiában követelményrendszerként használjuk, azaz a követelményeket kategorizáljuk. A Bloom taxonómia Benjamin S. Bloom chicagói kutató és munkatársai által kifejlesztett formája. Értelmi folyamatok hierarchikus egymásra épülésének lépcsőfokait írja le. Bloom taxonómiája volt a tanulási => cél ok első olyan rendszere, amely alapjául szolgált az 1960-as és 70-es években megszorodott, a tantervelmélet és => értékelés számos területét megújító taxonómiai törekvéseknek.²⁷ Bloom taxonómiáját Anderson és Krathwohl 2001-ben szervezte át új kifejezéseket és hangsúlyokat kialakítva.²⁸

Továbbképzés: azoknak az ismereteknek és készségeknek a megújítására, bővítésére, fejlesztésére szolgál, amelyekre szükség van a nevelő és oktató munka keretében a gyermekekkel, tanulókkal való közvetlen foglalkozás megtartásához, a köznevelési intézmény tevékenységének megszervezéséhez, a pedagógiai szakszolgálatok és a pedagógiai-szakmai szolgáltatások ellátásához, a vizsgarendszer működtetéséhez, a mérési, értékelési feladatok, a köznevelési intézmény irányítási, vezetési feladatainak ellátásához.²⁹

Tutor: olyan szakember, aki egy témában, egy bizonyos szakterületen pártfogója, vezetője, segítője a résztvevőknek, hallgatónak.³⁰

Webinárium: webes szeminárium. Mindenki a saját otthonából kapcsolódik be a munkába az interneten a webináriumot meghirdető által megadott linkre (web helyre) a (szintén a meghirdető által) megadott időben.³¹

²⁷ http://www.kislexikon.hu/bloom_taxonomiaja.html Utolsó letöltés: 2015. 10. 25.

²⁸ <http://413.hu/index.php/hu/menue-2/fomenu-szakmai2> Utolsó letöltés: 2015.

²⁹ <http://njt.hu/277/1997>. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről 4.§. Letöltve 2015.10.25.

³⁰ <http://www.e-nyelv.hu/2011-09-12/egyetemi-mentor-tutor/> Letöltve 2015.10.25.

³¹ <https://motivator.ma/blog/hasznos-tippek/mi-az-a-webinarium-hogyan-lehet-ebbol-profitalni/> Letöltve: 2015.10.25.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

F Irodalomjegyzék

2011. évi CXCV. törvény - a nemzeti köznevelésről <http://net.jogtar.hu> Utolsó letöltés: 2015. augusztus 16.

277/1997. (XII.22.) Kormányrendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásáról <http://net.jogtar.hu> Utolsó letöltés: 2015. augusztus 16.

326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról 7.§ (3) <http://net.jogtar.hu> Utolsó letöltés: 2015. augusztus 16.

[Bloom új taxonómiája](http://413.hu/files/8MUCSalkalom%200912/bloom_uj_taxonomia.docx) http://413.hu/files/8MUCSalkalom%200912/bloom_uj_taxonomia.docx Utolsó letöltés időpontja: 2015.08.17.

Bloom új taxonómiája az egyes kompetencia-szerveződési szintekhez tartozó igékkel.
<http://413.hu/index.php/hu/menue-2/fomenu-szakmai2>. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

Cseh Györgyi –Tóth László – Bogdány Zoltán (2015): *Mintaképzések, tanulási formák, módszerek. In. Pedagógus-továbbképzési rendszermodell kialakítása „Pedagógusképzés támogatása” TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001 azonosítójú kiemelt projekt PR10. Rendszermodell. Kézirat.*

Derényi András (2006): *Tanulási eredmények kidolgozása és használata.*
http://www.kreditlap.hu/kkk/letoltes/da_on_lo.doc Utolsó letöltés: 2015.11.17.

Falus Iván–Kimmel Magdolna (2009): *A portfólió.* Gondolat Kiadó, Budapest.

Farkas Éva (2014): *A rejtett tudás. A nem formális környezetben szerzett tanulási eredmények hitelesítése.* Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Felnőttképzési Intézet.

Kennedy, Declan (2007): *Tanulási eredmények megfogalmazása és azok használata (Gyakorlati útmutató).* University College Cork (UCC) Írország kiadványa
http://413.hu/files/lo_handbook_declan_kennedy.pdf. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu

Kovács Ilma (2005): *Új út az oktatásban? A távoktatás*. Második bővített kiadás OKKER Kiadó, Budapest 290p.

Kovács Ilma (2011): *Az elektronikus tanulásról a XXI. század első éveiben*. Magánkiadás, Budapest. Országos tanfelügyeleti kézikönyv
http://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/PSZE_kezikonyv_altalanos_iskola.pdf
Utolsó letöltés dátuma: 2015. október 10.

Révai, N., Kirkham, G. A. (szerk., 2013): *The Art and Science of Leading a School Central5: Central European view on competencies for school leaders. [Az iskolavezetés tudománya és művészete Centrál5: Az iskolavezetők kompetenciái közép-európai megközelítésben]* Tempus Közalapítvány, Budapest.

Simon Mária (2011): *TÁMOP 3.1.16.5.2 számú elemi projekt Tanuló hálózatok, hálózati modellek mint az iskolafejlesztés eszközei. Modellspecifikáció. Szakmai háttéranyag, javaslat az eredményes iskolafejlesztést támogató iskolahálózati modellek specifikációjára*. OFI K+F pályázat, a Qualitas T&G Kft. lebonyolításában.

Szűcs András - Zarka Dénes (2006): *A távoktatás módszertanának fejlesztése. Kutatási záró tanulmány*. NFI, Budapest.

Útmutató tanfolyami alapítási kérelemhez.

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/tovabbkepzes/utmutato_tanfolyam_alapitasi_kerelemhez.doc
Utolsó letöltés: 2015. augusztus 15.

Vámos Ágnes (2012): *Tanulási eredmények*. http://413.hu/files/Tanulasi_eredmeny_2013_04_10.pdf.
Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

Vámos Ágnes (2013): *A kompetencia*. http://413.hu/files/A_kompetencia_2013_04_10.pdf. Utolsó letöltés: 2015. 10. 18.

Zentai Gabriella (2004): *Távoktatási rendszerek tervezése, távoktató kurzusok és tananyagok fejlesztése és írása*. Távoktató tananyag TÁVOK 216p.

TÁMOP-3.1.5/12-2012-0001

Oktatási Hivatal Projektigazgatóság

Cím: H-1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Postacím: 1363 Budapest, PF:19.

www.oktatas.hu